

Josef Jareš (1946), řemeslník, důchodce o životě za tzv. normalizace. (Neratovice 2007)

T: Věděli jste před rokem 1989 něco o politické opozici, o činnosti disidentů?

N: Já jsem se o politiku nezajímal. I tady, když jsem poslancoval, i když jsem byl členem strany, tak ta politika, co tady byla, to se nedalo vůbec srovnávat. Mám kamaráda v Praze, který bydlí na nábřeží, byl jsem tam párkrát, ještě ze začátku, v šedesátém osmém roce, co jsem byl na vojně, a v šedesátém devátém roce jsem párkrát během toho roku byl za tím kamarádem. Seděli jsme v hospodě, věděl, kdo to je Havel, kde bydlí, kdo se s ním schází a takové věci. Ale ta politika, co komunisti dělali, tomu nerozuměl nikdo, tomu rozuměli akorát oni. A to už vyprávěl i ten jeho táta, toho Ládi, že oni Co dělají pro sebe, aby jim vrátili majetky. A když se na to podíváte dneska zpětně, to, co oni chtěli v tom šedesátém osmém roce, tak později to stejně dostali. Já zas říkám, ten převrat nebyl hlavně kvůli politice, ten byl kvůli návratu majetku všem těm, kteří o to přišli při tom znárodnění. Prostě v těch lidech to zůstalo, přenášeli to na svoje děti, těch rodin je, já bych řekl, že to je tak půl na půl. Já vím, je to je po někoho těžké, když říká, tohle bylo moje pole, tohle byl můj barák, ten zase řekne, to byl můj statek, tohle byla moje fabrika, oni mi to sebrali. Jezdili jsme do Prahy, a když jsem byl v učení v posledním ročníku, tak jsem byl na montáži u Rakovníka, jezdili jsme přes celou Prahu a přijíždíme od Lysé do Prahy a najednou chlap řekne: „Tak tohle byla Českomoravská Kolben Daněk. A tahle malá fabrička, co je tady dole, to bylo naše. A to nám ve čtyřicátém osmém sebrali.“ A já říkám, protože jsem ho znal: „Dědku, kam jedete?“ A on povídá: „Musím nahoru na Těšnov, budu mazat výhybky.“ Takže on přišel o majetek, i když chodil do práce, nějaký plat měl, v pětadesátém roce šel do důchodu a do poslední chvíle jezdil do Prahy a mazal výhybky. On se styděl v Lysé, kde měl trvalé bydliště, dělat na nádraží, aby mu to ty lidi nemohli vyčítat, tak radši dojížděl do Prahy.

T: Poslední otázka. Vzpomínáte na socialismus spíš v dobrém, nebo ve zlém?

N: To byla doba, v které člověk žil, a musel se s tím nějak vyrovnat. Mělo to klady a mělo to i nedostatky. U někoho převažovaly nedostatky, nadával víc, někdo nadával míň. Je to jedna etapa života.

T: Jaké to bylo ve vašem případě?

N: Byly chvíle dobrý, byly chvíle i zlý. Já pamatuju, když jsme jako děcka chodili stát fronty na pomeranče. A Antonín Zápotocký vykřikoval, že se jednou bude na pomeranče stát jak na brambory. A v tu dobu bylo čtyřicet halířů za kilo brambor. Když si to člověk vezme zpátky, dneska jim to člověk připomene, že už stojí brambory jako pomeranče, tak tomu nechtějí věřit. Ty pomeranče nepotřebuju každý den, ale ty brambory ano. Bylo to mrzuté, když já jsem měl

třeba ty dvě děti, o tom třetím jsme ani neuvažovali, a přišel jsem ráno do fronty a dostal jsem čtyři mandarinky. Na víc nemáte nárok, mi řekli. Tak mi nezbývalo nic jiného než jít na noční, z noční domů, odvést děti do školky, do jeslí, vrátit se na nádraží, v tom sedmdesátém druhém nebo sedmdesátém třetím roce, jet do Prahy a tam si koupit, kolik člověk chtěl. To bylo zajímavé. Tady to bylo takřka se dá říct na příděl, a v té Praze jsem přišel do zeleniny, říkám, dejte mi dvě kila pomerančů, dvě kila mandarinek, dal jsem to do tašky, obešel jsem Těšnov, říkám v 10.10 mi jede vlak zpátky, hurá domů. Tady to měly připravené, ta přišla z práce, koukala. To nějak akorát začínala po té mateřské. „Jé, kde si sebral pomeranče? Kde si sebral mandarinky?“ Já říkám: „Všechno mám, ořechy mám, banány mám, všechno jsem přivezl: „To mně ani neříkej“.

VANĚK, Miroslav: Obyčejní lidé II, Academia, Praha 2010, s. 363 – 364.